

mereteink Finnországról, a kedves testvérnép hazájáról. Ez annak köszönhető, hogy szerző nem annyira a szigorúan mért rendszeres megfigyelések, vagy körültekintő forráskeresés, tanulmányozás alapján dolgozott (bár az idevágó magyar, finn-, német-, francianyelvű irodalomból néhányat felsorol), mint inkább a személyes tapasztalatok, a közvetlen érintkezés valószínű benyomásokban gazdag élményeinek nyomán könnyű és a finn nép életének minden megnyilatkozására kiterjedő olvasmányt adott. Ezek szerint nem is várhatjuk, hogy egy ország, vagy tájismertetésben megkövetelt feljesség, következetesség, egységesítő összefoglalás, vagy a földrajzi szempontok rendszerező ereje és követelményei tekintetében elégtessen ki a mű olvasása. Írójának, — ki a finnugor nyelvészettel foglalkozik, — nem is volt ez a szándéka. De mindaz, amit a nép lelkével és esetleges földrajzi viszonyokkal kapcsolatos szokásokról, ünnepekről, továbbá a rövid nyár előszerű élvezéséről, az egészségről és a tisztaságról, — mely annyira jellemzője a finn népnek —, a fürdőzésről, étkezésről, a finnek becsületességéről, a nyelvről és az országot a mostoha körülmények között is szorgalmas munkásszeretettel fenntartó tevékenységről, a nemzeti termelés irányairól és nagyságáról, valamint néhány városról ír több statisztikai igazolással és néhány apró élménnyel átszőve, alkalmas arra, hogy a magunk és ifjúságunk vonzódását növelje a testvérnép iránt. A közölt 42 fénykép legtöbbször nagyon jellemző és szemléltetésre is használható.

Udvarhelyi Károly.

KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK.

(Külföldi folyóiratok nyomán.)

1. Románia tanügyi rendeleteiből. A román közoktatásügyi miniszter a folyó tanév elején, az iskolarendszer minden részét érintő fontos rendeleteket bocsátott ki.

Az *elemi iskolai törvény* 7-ik szakaszára hivatkozva elrendeli, hogy azokban a községekben, ahol jelentős számú magyar lakosság él és megvan az iskolaköteles gyermekek törvényes létszáma, magyar tannyelvű állami iskola, illetve állami magyar iskolatagozat állítható fel. Az iskolaköteles gyermekek szülei maguk állapítják meg, hogy melyik iskolába óhajtják járatni gyermekeiket, de tiszteletben kell tartani a vonatkozó törvény intézkedéseit, valamint a *tanuló etnikai eredetének megállapítására vonatkozó elveket*. Ez az utolsó mondat kissé gyanússá teszi ugyan az intézkedést, mégis nagy jelentőségű lehet a magyarságra nézve. 1920—21. tanévben 50.320 iskolaköteles román kat. gyermek közül 32.286 gyermek tanult a magyar hitfelekezeti iskolákban, tehát az összes iskolaköteles gyermekek 66%-a. A folyó tanévben 48.621 tanköteles román kat. gyermek közül csak 14.650 járt magyar iskolába és így a magyar gyermekek 76%-a a tanult román tannyelvű állami iskolákban. Ezeknek nagyobb része az új rendelkezés folytán talán magyar tanításhoz jut.

A rendelet a népiskola felső osztályainak kifejezetten gyakorlati irányt szab. A vidék szükséglete szerint a népiskola V., VI. és VII. osztályai mező-

gazdasági, ipari, háztartási, vagy kereskedelmi oktatást nyújtanak. Az iskola tanterve ennek az elgondolásnak megfelelően változik meg. Egyébként a tanítás minden fokán nagyobb gondot fordítanak az egészségtan tanítására.

A népiskolai tanító 35 évi szolgálat után, vagy a betöltött 57-ik életév után hivatalból nyugdíjazható.

A miniszteri rendeletnek ez a része megállapítja az országban fenn tartható tanítóképzők számát. Összesen meghagynak 25 tanító- és 19 tanítónő-képzőt. A többi vagy megszűnik, vagy átalakul más gyakorlati iskolává.

A *középiskoláknál* a rendelet megállapítja a líceumok és gimnáziumok számát. Az egész országban 97 fiú- és 49 leányliceum, 43 fiú- és 42 leánygimnázium maradhat meg. A többi iskola vagy megszűnik, vagy átalakul kereskedelmi, ipari, vagy mezőgazdasági szakiskolává. A megszűnt iskolák tanárait más iskolákhoz helyezik át. Az egy-egy osztályba fölvehető tanulók számát az alsó tagozatban 50-ben, a felső tagozatban 40-ben állapítja meg a rendelet.

Az érettségi vizsgáról rendelkező törvényre való hivatkozással elrendeli a miniszter, hogy a kisebbségi jelöltek az érettségi vizsgán a tudományos tárgyakból anyanyelvükön vizsgázhatnak. A filozófiából szintén az illető kisebbségi iskola tanítási nyelvén tehető le a vizsga.

A miniszter kilátásba helyezi, hogy külön törvénnyel fogja szabályozni a hitvallásos és magániskolák tanárjelöltjeinek képesítési vizsgáját, nemzeti-ségükre való tekintet nélkül. A magyar kisebbség ettől a kilátásba helyezett törvénytől reméli, hogy az ú. n. kapacitásvizsga által teremtett méltánytalanságok is megszűnnek, sőt remélik azt is, hogy külön bizottság előtt tehetnek majd képesítővizsgát, úgy mint a száz tanárok, akiknek ezt a kedvezményt a Goga-kormány biztosította.

A kapacitásvizsga a kisebbségi tanárok véglegesítő államvizsgája. Eredetileg az üresedésben lévő állami tanszékek betöltésének versenyvizsgája volt. Később tették a vizsgát kötelezővé a felekezeti kisebbségi iskolák tanáraira is, amely nélkül ezentúl tanárt nem lehetett véglegesíteni. A véglegesítő vizsgának ez a módja súlyos hatással volt a kisebbségi iskolák nyilvánossági jogának fenntartására is. A magánoktatási törvény szerint az iskola a nyilvánossági jogot csak akkor biztosíthatja, ha az alsó tagozatban kettő, a felső tagozatban négy ilyen vizsgával rendelkező tanár tanít. Hogy pedig ez a vizsga mit jelent, arra nézve jellemző, hogy 1937-ben Jassiban a vizsgán azok a kisebbségi jelöltek, akik nemzeti tárgyakból jelentkeztek, már az írásbelin mind elbuktak. Főként ez az oka azután annak, hogy a társadalom nagy eldozatkészségével fenntartott magyar kisebbségi középiskolák nem tudják megszerezni a nyilvánossági jogot, ami végül is teljesen elorvasztja ezeket az intézményeket.

1920—21. tanévben 28 katolikus magyar tannyelvű polgári iskola működött, amelyekbe 3526 tanuló járt, ugyanakkor hét katolikus főgimnáziumba 2346 tanuló iratkozott be. A folyó tanévben a főgimnáziumokba már csak 1460, a régi polgári iskolákból megmaradt 11 leányiskolában pedig 1574 gyermek tanult.

Ugyanez a sorsa a református középiskoláknak is. 1921-ben 33 református középiskola működött, ma ez a szám 13-ra csökkent, de ezek nagyobb

része is nyilvánossági jog nélkül tanít. Így pl. a *szatmári és nagyváradí magyar középiskoláknak* sincs nyilvánossági joguk.

A miniszter által megígért új középiskolai törvénytől várják ezen sárelmek orvoslását.

A rendelet intézkedik, hogy az egyházi középiskolák tanárjelöltjeinek pedagógiai gyakorlata ezentúl két évig tart. Az első évben a tanárképző mellett működő gyakorló iskolákhoz, vagy állami középiskolákhoz osztják be őket, míg a második évben valamelyik hitvallású középiskolának a minisztérium által kijelölt tanára mellett kötelesek gyakorlatot folytatni. Ugyanez a rendelet a tanárképzőkben a helyek 20%-át biztosítja a kisebbségi jelentkezők részére.

A tanárvizsgát tett középiskolai tanárokat oklevelük menősítése szerint jegyzékbe foglalják, kinevezésük ebben a sorrendben történik.

A középiskolai tanár 35 évi szolgálat, vagy a betöltött 60 éves kor után hivatalból nyugdíjazható.

A *főiskoláknál* a rendelet szigorú rendelkezéseket tartalmaz a hallgatókra vonatkozólag. A hallgatók szigorúan ellenőrizendők, hogy az előadásokat pontosan látogassák, szemináriumokon és gyakorlatokon tetteleg részt vegyenek. Kötelesek a vizsgálatokat az előírt időben lerakni. Aki egymás után következő két év folyamán az egy évre kitűzött vizsgákat le nem teszi, azt törlik az egyetem hallgatói közül.

A főiskolai tanár 35 évi szolgálat után, vagy a betöltött 65 éves korban hivatalból nyugdíjazható.

Statisztikai Tudósttő (Stud).

2. A munkaszolgálat, mint nevelő eszköz. A munkaszolgálatról, amely sok államban a munkára nevelésnek egyik leghathatósabb eszköze, szép könyv jelent meg a svájci könyvpiacón „*Arbeitsdienst in 13 Staaten*“ címen, kiadja a „*Schweizer Zentralstelle für freiwilligen Arbeitsdienst, Zürich*“. A könyv a munkaszolgálat tárgyában Svájcban tartott II. Nemzetközi Kongresszus jelentéseit és előadásait tartalmazza. A szereplő 13 állam között van Magyarország is.

A munkaszolgálat eredetileg tisztán szociális célokat szolgált és főképen főiskolai hallgatók csoportjai kezdeményezték. A gazdasági krízis következtében új cél szolgálatába állították, amennyiben alkalmas eszköznek látszott a munkanélküliség csökkentésére. Kezdetben önkéntes volt a munkaszolgálat, később azonban egyes államokban kötelezővé tették minden iskolába nem járó ifjúra, sőt több helyen leányra is, itt nyert azután a munkaszolgálat fontos nevelői célokat is. Ez a hármas cél, a szociális, gazdasági és nevelői cél egymást váltja a különféle államokban, hol önkéntes, hol pedig kötelező munkaszolgálat keretében.

A munkaszolgálat nevelői jelentősége főképen abban mutatkozik, hogy a közös táborban folytatott egészséges életmód, összekötve értékes produktív munkával, a nevelői érték útfogóbb fogalmát adja. A tábori élet a fiatal embert arra készíteti, hogy saját képességeit felismerje és ez alapon jövő hivatására komoly tervet készíthet. A tábori élet minden megnyilvánulása a természetes nevelés szolgálatában áll. A résztvevők itt megtanulják saját

tapasztalatukból a szabályos életmód nagy értékét, megszoknak rendet, általános és személyes higiénéit. Az erdőben, mezőn való munka hozzáértő vezetők irányítása mellett alkalmat ad gyakorlati készségek elsajátítására. De alkalmat ad a hivatásra való nevelésre is, részben erre irányuló tanácsaival, tanításaival, részben a tapasztalatok nyújtásával. A szabad idő kitöltése, tábori újság kiadása, színelőadások, énekkarok, hangversenyek, különféle tanfolyamok mindig alkalmat nyújtanak nevelői ténykedésre.

Bulgáriában legrégebb a munkaszolgálat, már 1920-ban kötelezővé tették, hogy segítségével a háború utáni gazdasági életet rendes mederbe szorítsák és a termelést ismét megindítsák. Tehát elsősorban gazdasági célokat szolgál.

Németországban a munkaszolgálatot egy 1936-ban hozott törvény teszi kötelezővé. A kijelölt célok: 1. Mindkétnemű német fiatalság köteles népát munkájával is szolgálni. 2. A munkaszolgálat a német fiatalságot a nemzeti szociálizmus szellemében a népközösségbe neveli, bennük a kézimunkát megillető tiszteletet fejleszti. 3. A munkaszolgálat közérdekű munkák végzésére van rendelve.

Angliában a mozgalom még egészen új. Főképpen a gazdasági válság következtében beállott nagy munkanélküliség, de főként a fiatalok munkanélküliek sorsa irányította az illetékesek figyelmét a munkaszolgálatra. Így azután sokféle formája keletkezett, de valamennyit két főcsoportba lehet összefoglalni: 1. Férfi munkanélküliek átképzése, 2. fiatalok munkanélküliek foglalkoztatása, tanítása, erkölcsi, szellemi és testi épségük fenntartására való nevelés. A munkaszolgálat Angliában általában önkéntes jellegű.

Hollandiában szintén a munkanélküliek nagy tömege tett szükségessé különféle intézkedéseket, amelyek ha nem is fedik teljesen a munkaszolgálat fogalmát, mégis ide sorozhatók. Különösen a fiatalok munkanélkülieket akarták a semmittevésből eredő erkölcsi züllesztől menteni. Kezdetben különféle szakkurzusokat szerveztek, ahol a fiatalokat foglalkoztatták. Később ezeket a kurzusokat jól felszerelt műhelyekkel látták el, ahol szakértő mester vezetése mellett rendszeres munka folyt. 1935 óta a munkanélküli fiatalokat munkatáborokba gyűjtik össze, ahol foglalkoztatják őket, hogy a henyélésből keletkező munkakerüléstől megmentsék és rendszeres munkához szoktassák.

Japánban kétféle munkatábor létezik: 1. földművesek részére és 2. városi munkanélküliek részére. Japán mezőgazdasága az utolsó öt év gazdasági válságában sokat szenvedett. A kormány mindent elkövet, hogy a földműveseket nyomorúságos helyzetükből kimentse. Eközben szükségesnek mutatkozott, hogy a mezőgazdasági nevelést, a falura való tekintettel, reformálják. Habár Japánnak 300 mezőgazdasági szakiskolája és 13.000 olyan iskolája van, amelyek bizonyos vonatkozásban vannak a mezőgazdasági neveléssel, mégis azt tapasztalták, hogy ezek az intézmények nem szolgálják a falu tényleges szükségletét. A tanulók, akik ezeket az intézeteket elvégezték, csak a legkritikább esetben mentek vissza falujukba, hanem a városokban kerestek megélhetési lehetőséget. Ezért 1934-ben mezőgazdasági kiképző táborokat létesítettek azzal a céllal, hogy a falusi fiatalságnak megfelelő szakképzést nyújtson, de bennük a földhöz való ragaszkodást is fejlesszék. Ezekben a táborokban 1—2 évig olyan kiképzésben részesülnek a kiválogatott

falusi fiatalok, hogy azután falujukba visszatérve, ott mintaképül szolgálhatnak. A cél elérése végett mindenekelőtt céltudatos nevelésről kellett gondoskodni, ami a régi mezőgazdasági szakiskolákban hiányzott, itt azonban a legfontosabb elemet képezi. Minden táborhoz 50 ha föld tartozik.

Az elért eredmények teljesen kielégítik a táborokhoz fűzött várakozást. Az idő elteltével a résztvevők visszakerültek falujukba, ahol teljesen a gazdálkodásnak élnek és a többire is igen jó hatással vannak.

A városi munkanélküliek részére minden nagyobb város környékén van tábor, ahol megfelelő átképzésben részesülnek.

Lengyelországban a fiatalok munkanélküliek gondozására egy külön szociális és magánjellegű szervezetet létesítettek. Ennek a feladata volt a fiatalság foglalkoztatása erre a célra felállított táborokban, az ifjúság erkölcsi nevelése, előkészítése a katonai szolgálatra, testi nevelés. A táborokat jól felszerelt műhelyekkel látták el, ahol elsődrendű mesterek vezetése mellett a leányok ruhát és fehérneműt varrnak, a fiúk pedig asztalos, lakatos, cipész és szabó műhelyekben foglalkoztatnak. A műhelyek első sorban a tábor szükségletét látják el, de végeznek első sorban közérdekű munkákat. Vannak ezeken kívül mezőgazdasági táborok is.

1936. óta a táborok katonai vezetés alatt vannak és a honvédelmi minisztérium alá tartoznak. Fiúk és leányok egyaránt két évig tartózkodnak a táborban. A főgondot a nevelésre fordítják. A leányokat előkészítik, hogy megélhetésükről maguk is gondoskodni tudjanak. Megtanítják őket a háztartás minden részére, megtanulnak ruhát és fehérneműt varrni. Ezekén kívül elméleti oktatásban is részesülnek és testi fejlesztésükről gondoskodnak. A fiúknak is módot adnak különféle mesterség alapos elsajátítására, ezenkívül tanítják őket írni-olvasni, de gondoskodnak magasabb elméleti kurzusokról is. A tanítás olvastatás és beszélgetés útján történik. Az olvasásra nagy gondot fordítanak és bőséges könyvtárak állanak rendelkezésre, amelyek népszerű tudományos és szépirodalmi könyveket tartalmaznak. Szorgalmasan olvassák a napilapokat is és ezek tartalmát a szabad idejükben megbeszélik. A táborok „Junak“ (így hívják a táborban lévő ifjúságot) címen ifjúsági lapot adnak ki. A nevelők tájékoztatására havi folyóirat jelenik meg.

Románia. 1937-ben hozott törvény kötelez minden 18—21 éves román ifjút a munkaszolgálatban való részvételre. A törvény értelmében a munkaszolgálat célja: 1. a különféle néprétegek között a szolidaritás érzését fejleszteni; 2. a kézimunka iránt tiszteletet ébreszteni; 3. az ifjúság nevelését jól megszervezett és az országnak hasznos munkáltatással tökéletesíteni. A szervezet a katonai szolgálatot előkészítő neveléshez kapcsolódik. Évenként 60 napra kötelező fölváltva a tavaszi és őszi hónapokban, tanulók a nagy szünidő két hónapjában. Munkaidő naponként 6—7 óra, ezenkívül 2—3 óra erkölcsi nevelés, testgyakorlat, játék, énekkar, stb.

Svédországban önkéntes munkaszolgálat van. A fiatalok munkaszolgálatára össze van kötve valamely élethivatásra való előkészítéssel. A munkaidő napi 8 óra, amiből 2 óra elméleti oktatás, torna és sport.

Svájcban főként főiskolai hallgatók munkacsoportjai léteznek azzal a

céllal, hogy az egész évi szellemi munkát testi munka váltsa föl. Főképen szegény hegyi községeknek dolgoznak.

Magyarországon szintén egyetemi és főiskolai hallgatók nyári foglalkoztatója. Közérdekű munkákat végeznek. Az első munkacsoportokat a Turul diákszövetség állította össze 1935-ben. 1937-ben a 4400/1937. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet rendezte egységesen ezt a munkaszolgálatot. A szervezet megjelent a Budapesti Közlöny 1937. évi 99. számában.

Arbeitsdienst in 13 Staaten.

3. A középiskolai tanárképzés és képesítés Németországban. A német birodalmi nevelésügyi miniszter a folyó tanévben léptette életbe a középiskolai tanárok képzése és képesítése tárgyában több részletben kiadott rendelkezéseket. E rendelkezések folytán a német középiskolai tanárképzésnek és képesítésnek a következő menete van:

A) *Minden tanárjelölt, mielőtt egyetemi tanulmányait megkezdi, köteles két szemesztert egy tanítóképző főiskolán tölteni, ahol az elemi iskolai tanítójelöltekkel közös kiképzésben részesül. Az intézkedés célja: a) minden fokú iskola tanítóját közös politikai világszemléletre akarják nevelni; b) itt állapítják meg a nevelői hivatásra való alkalmasságot; c) a tanulási gyakorlatra is itt kapja a jelölt az első bevezetést: tanításokon való hospitálással, tanítási kísérletezéssel, (többek között többhetes gyakorlat egy kijelölt népiskolában), metodikai előadások és gyakorlatok a népiskolai tanítás keretében.*

A középiskolai tanárjelölt ezenkívül köteles azon tárgyak egyikével behatóan foglalkozni, amiből középiskolára képesítést óhajt szerezni. A tanítóképző főiskolákon ecélből megfelelő előadásokról gondoskodás történik. Így pl. a mennyiség- és természettudományokból:

Matematikából: bevezetés a felsőbb matematikába; gyakorlatok az ábrázoló mértanhoz; bevezetés a matematika történetébe.

Fizika és kémiaiból: bevezetés az exakt természettudományok módszereibe; kísérleti előadások és gyakorlatok; bevezetés az exakt természettudományok történetébe.

Biológiából: bevezetés a hazai állat- és növényvilág ismeretébe; gyakorlatok a hazai állatok és növények meghatározásában; bevezetés a biológia történetébe.

A tanítóképző főiskolán eltöltött második szemeszter végén a jelölt bizonyítványt kap, amelyben osztályozzák nevelői hivatásra való alkalmasságát, valamint választott szaktárgyában való teljesítményét. *Ha az alkalmasságra vonatkozó ítélet kedvezően a jelöltre nézve, tanulmányait azért folytathatja az egyetemen, de középiskolai tanárvizsgára nem jelentkezhetik.*

B) A tanítóképző főiskolán eltöltött két szemeszter után következik a *legalább három éves egyetemi tanulmány.* A jelöltnek három tárgyat kell választania, amelyekből majd vizsgát kell tennie. Ezek közül az egyik fő-tárgy, a másik kettő melléktárgy. A három tárgynak anyagban, de lehetőleg módszerben is rokonnak kell lenni. A fő-tárgyból megköveteli a szabályzat, hogy a tárgy minden jelentékeny területén olyan széleskörű és alapos ismeretekkel rendelkezék, hogy önálló kutatásra is képes legyen. A mellék-

tárgyakból a középiskolai anyagot oly mértékben kell tudni, hogy az a középiskola felső osztályaiban való tanításra is képessé tegye.

Főtárgyak lehetnek a mennyiség- és természettudományi csoporton: tiszta matematika, alkalmazott matematika, biológia, fizika, kémia. Mellék-tárgyak lehetnek a felsoroltakon kívül népisme, őstörténet és fajismeret.

A tárgyi és metodikai rokonság szempontjából a szabályzat a tárgyak két csoportját állapítja meg: nyelv- és történettudományi, mennyiség- és természettudományi csoport. Elvileg csakis az egyik, vagy másik csoport tárgyaiból lehet választani a három tárgyat. Kivételt képeznek a biológia, a földrajz és testnevelés, amelyek mindkét csoport valamely főtárgyához választhatók. A tárgyak megválasztásánál az is fontos szempont, hogy a tanár választott tárgyaival a középiskolai tanításra, nehézség nélkül beosztható legyen. Mind e szempont figyelembe vétele mellett a matematikus a következő tárgyakból választhat hármat: tiszta matematika, alkalmazott matematika, fizika, földrajz, biológia, kémia és testnevelés.

C) A nyolcadik szemeszter végén *jelentkezhetik a jelölt tudományos vizsgára*, amelyet minden egyetem székhelyén szervezett tanárvizsgáló bizottság előtt kell letenni. A bizottság elnökét és tagjait a miniszter nevezi ki. Elnöke rendszerint középiskolában működő gyakorlati tanferfiú, tagjai egyetemi tanárokból és középiskolában működő tanárokból áll. A vizsga írásbeli és szóbeli. Van egy házi írásbeli dolgozat a főtárgyból, melynek elkészítésére három hónapot kap a jelölt. Ebből a dolgozathoz kell kitűnni, hogy a jelölt önálló tudományos munkára képes. Ezután következik egy zárthelyi írásbeli dolgozat, amit külön rendelet szabályoz.

A szóbeli vizsgálatnál az oddigi filozófiát a választott szakkal összefüggő filozófiai problémák, továbbá alapvető politikai világszemléleti kérdése taglalása pótolja. Részletes vizsgarend, mely az egyes csoportok vizsganyagát is kijelöli, még nem jelent meg.

D) A sikeres tudományos vizsga után következik *az egységes gyakorlati kiképzés*, erre kijelölt gyakorló középiskolákban.

E) A gyakorlati év után következik *a pedagógiai vizsga*, ami azután középiskolában való tanításra képesít. Ez a vizsga áll egy házi írásbeli dolgozathoz, két gyakorlati tanításból és szóbeli vizsga a nevelés- és oktatás-tanból.

A házi írásbeli dolgozat tárgyát a jelölt maga választhatja meg, amihez ki kell kérnie a kiképzést vezető hozzájárulását. Nem lehet olyan metodikai vagy didaktikai témát választani, mely a pedagógiai irodalomban már annyira fel van dolgozva, hogy abból önálló munkát nem lehet várni. Kívánatos, hogy ezekben a dolgozatokban a nemzeti szocializmus nevelési formáinak kérdése megfelelően érvényesüljön. Nem szabad megengedni, hogy a dolgozat olyan összefoglaló munka legyen, ahol a jelölt csak mások véleményét ismételteti. Meg kell követelni, hogy a kijelölt kérdéssről a gyakorlatban leszűrt saját véleményét mondja el. A dolgozatra két hónap áll rendelkezésre. A kész dolgozatot a bizottság egyik szakértő tagja nézi át és tesz a bizottságnak véleményes jelentést.

A gyakorlati vizsga két tanításhoz áll, egyiket a jelölt az alsó, a másikat a felső tagozatban tartja. Az egyiket a gyakorlati kiképzés utolsó

negyedében a gyakorló iskolában ismert osztály előtt tartja. A tételt a kiképzést vezető igazgató a szaktanárral egyetértésben adja. A másik tanítást ismeretlen osztály előtt a pedagógiai vizsga folyamán valamelyik jelölt középiskolában tartja.

A szóbeli vizsga tárgyai: a nevelés- és tanítás alapvető kérdése, a nevelés történetének fejlődési fokozatai, különös tekintettel azokra, amelyek a mai állapotra hatással voltak, az iskolarendszer szervezete, a középiskola helye a népnevelés egészében, az iskolai élet gyakorlati kérdései: iskolai fegyelem, iskolai egészségügy, a jelölt szaktárgyainak tanítási módszere.

Deutsche Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung.

4. **Tanítói fizetések.** Franciaországban a népiskolai tanítók fizetése a következőkben van megállapítva:

I. osztályban van	41.075	tanító évi	19.000	frank	fizetéssel,
II. „ „	12.782	„ „	17.500	„ „	
III. „ „	12.360	„ „	16.000	„ „	
IV. „ „	20.996	„ „	14.500	„ „	
V. „ „	21.431	„ „	13.000	„ „	
VI. „ „	3.295	„ „	11.500	„ „	
Segédtanító	9.610	„ „	10.500	„ „	

A VI. és V. osztályban négyévenként, a IV. és III. osztályokban ötévenként automatikusan történik az előlépés. Jó minősítés mellett az előlépettek 30%-áig soronkívül is történnek előlépések.

Olaszországban:

I. osztályban	6700	tanító	7718	—	12748	lira
II. „ „	3000	„	7043	—	12087	lira
III. „ „	13000	„	6657	—	11520	lira
IV. „ „	18000	„	6271	—	10902	lira
V. „ „	65000	„	5744	—	10130	lira

Ehhez járul szolgálati pótlék 1254 — 1736 lira.

Az iskolaigazgatók fizetése 11520 — 13598 lira.

Az egyes osztályokba az előlépés négy évenként automatikusan történik és 31 év után minden tanító eléri a legmagasabb fizetést.

Németországban a tanítói fizetés 2800 — 5000 Márka.

Internationale Zeitschrift.

5. **Siketnémák magasabb kiképzése.** Az Északamerikai Egyesült Államokban siketnémák részére középiskola van. A fölvétel szigorú fölvételi vizsga után történik. A középiskola elvégzése főiskolai, illetve egyetemi tanulmányokra is jogosít. A siketnéma középiskolai tanulók között sok kiválóan tehetséges akad, akik egyetemi tanulmányaikat is kiváló sikerrel elvégzik. A végzettek között több lelkész, tanító, fogorvos, vegyész, könyvtáros van, akik igen derekasán megállják az életben helyüket.

6. **Nemzetközi főiskolai szanatórium.** A svájci szövetségtanács diplomáciai úton fordult minden állam kormányához, hogy a Leysinben levő,

ezidőszerint 50 ágyra berendezett „Sanatorium Universitaire Suisse“ néven működő főiskolai szanatóriumot nemzetközivé alakítsák át. A szanatórium 1922. óta áll fenn és azóta 700 tüdőbeteg tanár és főiskolai hallgató talált ott gyógyulást. A főiskolai hallgatók közül 400 készülhetett el a kúra közben vizsgáira. Több száz tudós, író és művész kereste fel a szanatóriumot és tartott a hallgatóknak előadásokat. A nemzetközi főiskolai szanatóriumot most 200 ágyra tervezik és a szövetségtanács védelme alatt állana. A város gyönyörű, nagy telket bocsát ingyen a szanatórium rendelkezésére, különféle testülettől tekintélyes adományok is folytak már be az építkezés céljára. A szanatórium fenntartását alapítványokkal tervezik, amit a felszólított államoktól várnak. Egy ügyalapítvány 25.000 sv. frank, amiért az ágy az alapítónak állandóan rendelkezésre állana, ezenkívül járna vele a szanatóriumot kezelő tanácsban egy-egy szavazat.

Schweizer Erziehungs Rundschau.

7. Új francia középiskolai tanterv. A francia közoktatásügyi miniszter most adta ki a középiskolák alsó négy osztályának új tantervét. A 216 oldalas vaskos kötet az óraterven és tananyag felsoroláson kívül bőséges tanítási utasítást is ad először általánosan, azután minden tantárgyhoz külön-külön. Az első fejezet a középiskola céljáról és szelleméről szól. Főcélnak tekinti a középiskola különféle elágazásának egy cél felé irányítását. Ez a közös feladat pedig új francia humánizmus teremtése, aminek föltétele: nem ismeretek halmozása, hanem képességek fejlesztése; formális és nem materiális képzés; az önálló gondolkodás és nem kész anyag átadás; eszméket nem erőszakolni, a tanuló maga alkossa azokat. A tanításra vonatkozó követelmények: 1. A tanítás a tanulók tapasztalataiból induljon ki, induktív és ne dogmatikus legyen. 2. Az aktív módszer követelménye a probléma fölvetése. A tanulót kötelezni kell problémák megoldására, de problémák fölvetésére is. 3. Keresni kell az egyes tárgyak közötti kapcsolatot. 4. A tanítási anyagot lehetőleg egyszerűsíteni, az emlékezetet iskolázni, a már megszerzett tudást alkalmazni és folyton gyakorolni kell. 5. Az iskola ne csak tanulóhely, hanem műhely is legyen, ahol dolgoznak.

Az egyes tárgyak tanítási módszeréhez apró részletekig kidolgozott utasítást ad, ennek ismertetésére jövő számunkban visszatérünk.

Szenes Adolf.

LAPSZEMLE.

Magyar Paedagogia. 1939. évi 1. szám.

Mester János igen szép tanulmányban ismerteti az olasz Vico Ker. János (Giovanni Battista Vico) filozófus szellemi fejlődését, filozófiai rendszerét és nevelői felfogását. Vico adta a munkaiskola és a mai szellemtörténetnek legmélyebben járó filozófiai alapozását és gyakorlati útmutatását. Mussolini nemzetnevelő programjának alapjai Viconál találhatók meg.

Bognár Cecil a *szülőtípusokat* rajzolja meg. Az énes típus a saját önző